

ТЕМА 5. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ

План:

1. Поняття та значення конфіденційної інформації у професійній діяльності правника
2. Види професійної таємниці: адвокатська, судова, слідча
3. Правові та етичні засади дотримання конфіденційності
4. Межі професійної таємниці та випадки правомірного розголошення конфіденційної інформації
5. Етичні дилеми, пов'язані з дотриманням конфіденційності
6. Захист конфіденційної інформації в цифровому середовищі
7. Відповідальність за порушення вимог щодо збереження професійної таємниці
8. Порівняльний аналіз вимог щодо конфіденційності для різних правничих професій

1. Поняття та значення конфіденційної інформації у професійній діяльності правника

Конфіденційність є одним із наріжних каменів професійної етики правника та основою довірчих відносин між правником і особою, яка звертається за правовою допомогою. Це фундаментальний принцип, що забезпечує належне функціонування правової системи і реалізацію права особи на захист.

Поняття конфіденційної інформації в українському законодавстві закріплено в Законі України «Про інформацію», де у ст. 21 зазначено, що конфіденційною є «інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень». Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

У професійній діяльності правника *конфіденційна інформація* – це відомості, які стали відомі правникові у зв'язку з наданням правової допомоги клієнту або при виконанні службових обов'язків, і розголошення яких може завдати шкоди інтересам клієнта, учасникам судового провадження або процесу правосуддя загалом.

Конфіденційність у діяльності правника має двоаспектну природу:

– *Правовий аспект* – законодавчо встановлені обов'язок збереження професійної таємниці та відповідальність за її порушення.

– *Етичний аспект* – моральний обов'язок правника перед клієнтом та суспільством щодо збереження довіреної інформації, який існує незалежно від формальних вимог закону.

Значення принципу конфіденційності у діяльності правника:

– *Для клієнта:* створює безпечні умови для відвертого спілкування з правником; гарантує захист чутливої особистої інформації; забезпечує

повноцінну реалізацію права на правову допомогу; захищає від самовикриття та використання інформації проти інтересів клієнта.

– *Для правника:* є необхідною умовою для отримання повної інформації від клієнта, що дозволяє надати якісну правову допомогу; забезпечує довіру клієнта до правника; підтримує незалежність професійної діяльності; захищає репутацію правника та правничої професії загалом.

– *Для системи правосуддя:* сприяє встановленню істини у справі; підтримує змагальність процесу; забезпечує довіру суспільства до правової системи; гарантує право на справедливий суд.

– *Для суспільства:* забезпечує доступ громадян до ефективної правової допомоги; підтримує верховенство права; створює баланс між приватними та публічними інтересами.

У правовій системі України принцип конфіденційності має конституційне підґрунтя. Хоча Конституція України безпосередньо не містить терміну «конфіденційність» у контексті діяльності правника, але цей принцип впливає з положень ст. 32, яка гарантує невтручання в особисте і сімейне життя, та ст. 59, яка закріплює право кожного на професійну правничу допомогу.

Принцип конфіденційності є наскрізним для всіх юридичних професій, хоча має свої особливості для кожної з них. Для адвокатів він виражається через інститут адвокатської таємниці, для суддів – через таємницю нарадчої кімнати, для прокурорів та слідчих – через таємницю слідства. При цьому спільною рисою є обов'язок не розголошувати інформацію, отриману при виконанні професійних обов'язків, окрім випадків, прямо передбачених законом.

2. Види професійної таємниці: адвокатська, судова, слідча

Професійна таємниця правника є інституційним оформленням принципу конфіденційності та має різні форми залежно від виду правничої діяльності. Розглянемо основні види професійної таємниці у правничій сфері.

Адвокатська таємниця є найбільш розробленим видом професійної таємниці у правовій системі України. Згідно зі ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

Характерні риси адвокатської таємниці:

1. *Часові межі:* адвокатська таємниця не обмежена часом (ч. 2 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), тобто обов'язок

її збереження зберігається і після завершення надання правової допомоги, і навіть після смерті клієнта.

2. *Суб'єкти збереження*: обов'язок зберігати адвокатську таємницю поширюється на адвоката, його помічника, стажиста та осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням (ч. 3 ст. 22 Закону).

3. *Гарантії захисту*:

– Заборона вимагати від адвоката надання відомостей, що є адвокатською таємницею (п. 2 ч. 1 ст. 23 Закону);

– Заборона проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності (п. 4 ч. 1 ст. 23 Закону);

– Заборона допиту адвоката як свідка про відомості, що становлять адвокатську таємницю (ч. 8 ст. 224 КПК України);

– Особливий порядок проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката (ст. 23 Закону, ст. 236 КПК України).

4. *Обсяг інформації*: адвокатська таємниця охоплює надзвичайно широке коло інформації, включаючи сам факт звернення до адвоката, умови договору про надання правової допомоги, суть консультацій, порад та роз'яснень, всі документи, складені адвокатом, дані про клієнта тощо.

Правила адвокатської етики (затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017 р.) деталізують етичні аспекти збереження адвокатської таємниці. Так, у ст. 10 Правил зазначається, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною і найважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких неможливе належне надання правової допомоги. Правила також встановлюють, що збереження конфіденційності будь-якої інформації, отриманої адвокатом від клієнта, є правом адвоката у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати розголошення такої інформації.

Судова таємниця охоплює кілька аспектів конфіденційної інформації, пов'язаної із здійсненням правосуддя, головним з яких є таємниця нарадчої кімнати.

Таємниця нарадчої кімнати – це процесуальна гарантія незалежності суддів та об'єктивності судового рішення, яка полягає у забороні розголошення інформації про перебіг наради суддів під час ухвалення судового рішення.

Законодавче закріплення таємниці нарадчої кімнати міститься у процесуальних кодексах України:

- Ст. 245 Цивільного процесуального кодексу України;
- Ст. 228 Господарського процесуального кодексу України;
- Ст. 240 Кодексу адміністративного судочинства України;
- Ст. 367 Кримінального процесуального кодексу України.

Характерні риси таємниці нарадчої кімнати:

1. *Суб'єкти збереження*: судді, які беруть участь у розгляді справи.

2. *Обсяг інформації*: інформація про суть обговорення, позиції окремих суддів, процес формування рішення. Відповідно до ч. 7 ст. 367 КПК України, суддя не має права розголошувати думки суддів, що висловлювалися в нарадчій кімнаті.

3. *Гарантії захисту*:

– Під час ухвалення судового рішення ніхто не має права перебувати в нарадчій кімнаті, крім складу суду, який розглядає справу;

– Судді не мають права розголошувати хід обговорення та ухвалення рішення в нарадчій кімнаті;

– Порухення таємниці нарадчої кімнати є підставою для скасування судового рішення.

4. *Етичний аспект*: Кодекс суддівської етики (затверджений XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013 р.) у ст. 9 встановлює, що суддя під час здійснення правосуддя не повинен допускати порушення таємниці нарадчої кімнати.

Інші аспекти судової таємниці:

– *Конфіденційна інформація, яка стала відома судді в процесі розгляду справи*: відповідно до ст. 9 Кодексу суддівської етики, суддя повинен забезпечувати конфіденційність інформації, що стала йому відома у зв'язку з розглядом справи.

– *Інформація про закриті судові засідання*: згідно з процесуальними кодексами, суд може прийняти рішення про розгляд справи в закритому судовому засіданні для захисту конфіденційної чи таємної інформації. Відповідно, інформація, яка стала відома під час такого засідання, також підлягає захисту.

Слідча таємниця – це охоронювана законом інформація, яка стала відома органам досудового розслідування, прокуратури в процесі проведення досудового розслідування, розголошення якої може негативно вплинути на хід розслідування, порушити права і законні інтереси учасників кримінального провадження.

Законодавче закріплення слідчої таємниці міститься насамперед у ст. 222 Кримінального процесуального кодексу України, яка встановлює, що відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

Характерні риси слідчої таємниці:

1. *Часові межі*: діє протягом досудового розслідування до моменту його завершення.

2. *Суб'єкти збереження*: слідчі, детективи, прокурори, працівники оперативних підрозділів, експерти, спеціалісти, захисники та інші особи, які у встановленому законом порядку набули статусу учасника кримінального провадження.

3. *Обсяг інформації*: відомості про факт та методи проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, їхні результати, інформація про докази, версії слідства, інші відомості, які можуть зашкодити

досудовому розслідуванню або порушити права і законні інтереси учасників кримінального провадження.

4. Гарантії захисту:

- Законодавча заборона розголошення відомостей досудового розслідування без дозволу уповноважених осіб;
- Кримінальна відповідальність за розголошення відомостей досудового розслідування (ст. 387 Кримінального кодексу України);
- Можливість відібрання письмового зобов'язання про нерозголошення від учасників кримінального провадження (ч. 2 ст. 222 КПК України).

5. Етичний аспект: Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів (затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 р.) у ст. 5 встановлює, що прокурор зобов'язаний не розголошувати відомості, які становлять таємницю, що охороняється законом, конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала відомою прокурору у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Слід зазначити, що інститут слідчої таємниці має особливий характер, оскільки, на відміну від адвокатської таємниці, спрямований не лише на захист прав і інтересів окремої особи, а й на забезпечення публічного інтересу – ефективного розслідування кримінальних правопорушень.

Окрім основних видів професійної таємниці, в юридичній практиці також можна виділити:

– *Нотаріальну таємницю* – відповідно до ст. 8 Закону України «Про нотаріат», нотаріальна таємниця – це сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

– *Таємницю медіації* – хоча окремого закону про медіацію в Україні до недавнього часу не було, принцип конфіденційності є одним із основних у медіаційній практиці. З прийняттям Закону України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX, цей принцип отримав законодавче закріплення у ст. 5, де зазначено, що інформація щодо медіації є конфіденційною, якщо сторони медіації не домовилися про інше. Медіатор, сторони та інші учасники медіації не мають права розголошувати інформацію щодо медіації без письмової згоди всіх сторін медіації.

Кожен вид професійної таємниці має свої особливості, але всіх їх об'єднує етична основа – довіра клієнта (або суспільства) до правника та відповідальність правника за збереження конфіденційної інформації.

3. Правові та етичні засади дотримання конфіденційності

Дотримання конфіденційності у діяльності правника має подвійне підґрунтя: правове, що базується на нормативно-правових актах, та етичне, що відображає моральні цінності правничої професії. Розглянемо обидва ці аспекти.

Правові засади дотримання конфіденційності у діяльності правника в Україні формуються багаторівневою системою нормативно-правових актів:

Міжнародні нормативно-правові акти:

– *Загальна декларація прав людини (1948)* – ст. 12 закріплює право кожної людини на захист від втручання в особисте і сімейне життя.

– *Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966)* – у ст. 17 встановлює, що ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя.

– *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950)* – ст. 8 гарантує право на повагу до приватного і сімейного життя.

– *»Основні положення про роль адвокатів«* (прийняті VIII Конгресом ООН із запобігання злочинності, 1990) – п. 22 встановлює, що уряди повинні визнавати і дотримуватися конфіденційності комунікацій і консультацій між адвокатом і клієнтом.

– *Хартія основоположних принципів європейської адвокатської професії (2006)* – визначає конфіденційність як один із основоположних принципів адвокатської діяльності, наголошуючи, що без впевненості в конфіденційності не може бути довіри, а без довіри не може бути справедливості.

– *Рекомендація № R(2000)21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків* – принцип I.6 встановлює, що мають бути вжиті всі необхідні заходи для забезпечення поваги до конфіденційності відносин адвоката і його клієнта.

Конституція України:

Хоча Конституція України безпосередньо не використовує термін «конфіденційність» стосовно правничої діяльності, проте містить низку положень, що створюють конституційну основу для цього принципу:

– Ст. 32 – закріплює право на невтручання в особисте і сімейне життя та забороняє збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди.

– Ст. 59 – гарантує право кожного на професійну правничу допомогу, яке не може бути повноцінно реалізоване без забезпечення конфіденційності.

– Ст. 62 – встановлює презумпцію невинуватості, для забезпечення якої конфіденційність відносин з правником є необхідною умовою.

– Ст. 63 – закріплює право особи не давати показання щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, що також пов'язане з захистом конфіденційної інформації.

Закони України:

– *Закон України «Про інформацію»* – ст. 21 визначає поняття конфіденційної інформації та встановлює загальний режим її правового захисту.

– *Закон України «Про захист персональних даних»* – встановлює правові механізми захисту персональних даних особи, які також можуть становити частину конфіденційної інформації, що стає відома правнику.

– Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» – ст. 22 детально регламентує інститут адвокатської таємниці, а ст. 23 встановлює гарантії адвокатської діяльності, включаючи заборону вимагати від адвоката надання відомостей, що є адвокатською таємницею.

– Закон України «Про судоустрій і статус суддів» – ст. 56 встановлює обов'язок судді не розголошувати відомості, які становлять таємницю, що охороняється законом, у тому числі таємницю нарадчої кімнати і закритого судового засідання.

– Закон України «Про прокуратуру» – ст. 3 закріплює принцип неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки прокурорів, що включає також дотримання конфіденційності.

– Закон України «Про нотаріат» – ст. 8 встановлює обов'язок нотаріуса зберігати нотаріальну таємницю.

– Закон України «Про медіацію» – ст. 5 закріплює принцип конфіденційності медіації.

Процесуальне законодавство:

1. *Кримінальний процесуальний кодекс України:*

– ст. 65 – встановлює імунітет свідка, зокрема забороняє допит адвоката щодо відомостей, які становлять адвокатську таємницю;

– ст. 222 – регламентує недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування;

– ст. 367 – закріплює таємницю нарадчої кімнати.

2. *Цивільний процесуальний кодекс України:*

– ст. 70 – встановлює імунітет свідка;

– ст. 245 – закріплює таємницю нарадчої кімнати.

3. *Господарський процесуальний кодекс України:*

– ст. 67 – встановлює імунітет свідка;

– ст. 228 – закріплює таємницю нарадчої кімнати.

4. *Кодекс адміністративного судочинства України:*

– ст. 66 – встановлює імунітет свідка;

– ст. 240 – закріплює таємницю нарадчої кімнати.

Кодекси професійної етики:

1. *Правила адвокатської етики* (затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017):

– ст. 10 – детально регламентує принцип конфіденційності;

– ст. 11 – встановлює принцип компетентності та добросовісності, що також пов'язаний із збереженням конфіденційності;

– ст. 39-42 – регулюють відносини адвоката з клієнтом, включаючи аспекти конфіденційності.

2. *Кодекс суддівської етики* (затверджений XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013):

– ст. 9 – встановлює обов'язок судді не розголошувати інформацію, що стала йому відома у зв'язку з розглядом справи.

3. *Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів* (затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017):

– ст. 5 – встановлює обов'язок прокурора не розголошувати конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом

Етичні засади дотримання конфіденційності виходять за межі формально-юридичних вимог і відображають моральні аспекти правничої професії:

1. *Довіра як основа відносин правник-клієнт.* Конфіденційність є необхідною передумовою довірчих відносин між правником та клієнтом. Без упевненості в тому, що надана інформація не буде розголошена, клієнт не зможе відверто повідомити всі обставини справи, що унеможливить надання якісної правової допомоги.

2. *Повага до гідності особи.* Збереження конфіденційності є проявом поваги до гідності особи, її права на приватність та захист особистої інформації. Правник, який порушує конфіденційність, порушує не лише професійний обов'язок, але й завдає моральної шкоди особі, яка довірила йому інформацію.

3. *Професійна чесність та порядність.* Дотримання конфіденційності є проявом професійної чесності та порядності правника. Правник, який дав обіцянку клієнту зберігати конфіденційність, має моральний обов'язок дотримуватися цієї обіцянки.

4. *Колегіальна солідарність.* Дотримання конфіденційності є елементом професійної етики, що об'єднує правничу спільноту. Порушення конфіденційності одним правником може негативно вплинути на репутацію всієї професії.

5. *Суспільна відповідальність.* Збереження конфіденційності має суспільне значення, оскільки забезпечує функціонування системи правосуддя, в якій громадяни можуть довіряти правникам і звертатися за правовою допомогою без страху розголошення.

6. *Внутрішня автономія правника.* Етичний обов'язок збереження конфіденційності впливає з внутрішньої автономії правника, його здатності приймати моральні рішення, що відповідають високим стандартам професії, навіть за відсутності зовнішнього контролю.

7. *Виправдані очікування.* Збереження конфіденційності відповідає виправданим очікуванням клієнта, який звертається до правника з презумпцією того, що надана інформація залишиться конфіденційною.

8. *Пріоритет інтересів клієнта.* Етичний обов'язок збереження конфіденційності відображає принцип пріоритету інтересів клієнта у діяльності правника. Правник має діяти насамперед в інтересах клієнта, що включає захист його персональних даних та чутливої інформації від розголошення.

4. *Межі професійної таємниці та випадки правомірного розголошення конфіденційної інформації*

Хоча принцип конфіденційності є фундаментальним для правничої професії, він не є абсолютним. Існують законодавчо визначені межі

професійної таємниці та випадки, коли розголошення конфіденційної інформації може бути правомірним або навіть обов'язковим.

Межі адвокатської таємниці:

Відповідно до ч. 4 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», інформація або документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за письмовою заявою клієнта (особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги). При цьому інформація або документи, що отримані від третіх осіб і містять відомості про них, можуть поширюватися з урахуванням вимог законодавства з питань захисту персональних даних.

Випадки правомірного розголошення конфіденційної інформації адвокатом:

– *Згода клієнта.* Найбільш очевидним випадком правомірного розголошення є наявність письмової згоди клієнта. При цьому адвокат має переконатися, що клієнт розуміє можливі наслідки такого розголошення.

– *Професійний захист.* Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», інформація, що є предметом адвокатської таємниці, може бути розголошена в обсязі, який адвокат вважає обґрунтовано необхідним для захисту своїх прав та законних інтересів у дисциплінарному провадженні, цивільному, господарському, адміністративному, кримінальному провадженні.

– *Застереження про відмивання коштів.* Хоча законодавство України не містить прямої норми про обов'язок адвоката повідомляти про підозрілі фінансові операції клієнта, міжнародні стандарти, зокрема Директива ЄС 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму, передбачають певні обмеження конфіденційності у таких випадках.

– *Запобігання злочину.* Правила адвокатської етики у ст. 10 встановлюють, що дія принципу конфіденційності не поширюється на випадки попередження адвокатом вчинення клієнтом злочинних дій або інших правопорушень. Адвокат може розкрити конфіденційну інформацію в обсязі, необхідному для запобігання вчиненню злочину.

– *Захист прав адвоката.* Адвокат може розкрити конфіденційну інформацію в обсязі, необхідному для захисту своїх прав та законних інтересів, наприклад, у спорі з клієнтом щодо гонорару або при захисті від обвинувачень у неналежному виконанні професійних обов'язків.

Межі судової таємниці:

– *Публічність судових рішень.* Хоча таємниця нарадчої кімнати є абсолютною, кінцеве судове рішення є публічним документом, за винятком випадків, передбачених законом.

– *Розголошення інформації в силу закону.* Судді можуть розголошувати інформацію про розгляд справи у випадках, прямо передбачених законом, наприклад, при наданні доступу до матеріалів справи уповноваженим особам.

– *Окрема думка судді.* Суддя має право викласти окрему думку, яка приєднується до справи і є відкритою для ознайомлення відповідно до процесуального законодавства.

Межі слідчої таємниці:

– *Часові межі.* Слідча таємниця діє лише до завершення досудового розслідування або закриття кримінального провадження.

– *Часткове розголошення.* Відповідно до ст. 222 КПК України, слідчий або прокурор можуть надати дозвіл на розголошення відомостей досудового розслідування в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

– *Інформування учасників провадження.* Слідчий, прокурор зобов'язані ознайомити підозрюваного, обвинуваченого та їхніх захисників з матеріалами досудового розслідування перед його завершенням, що не вважається порушенням слідчої таємниці.

– *Публічний інтерес.* В окремих випадках, коли існує значний суспільний інтерес, може бути прийнято рішення про надання обмеженої інформації про хід розслідування.

Загальні критерії для визначення меж професійної таємниці:

– *Пропорційність.* Розголошення конфіденційної інформації має бути пропорційним легітимній меті, яка переслідується.

– *Необхідність.* Розголошення має бути необхідним у демократичному суспільстві, тобто відповідати нагальній суспільній потребі.

– *Мінімальне втручання.* При розголошенні конфіденційної інформації слід обмежуватися мінімально необхідним обсягом.

– *Баланс інтересів.* Необхідно враховувати не лише приватні інтереси клієнта, але й публічні інтереси суспільства, включаючи інтереси правосуддя.

Варто зазначити, що межі професійної таємниці є динамічними і можуть змінюватися з розвитком суспільства, права та етичних стандартів. Правник повинен постійно оновлювати свої знання щодо цих меж та діяти відповідно до актуальних правових та етичних вимог.

5. Етичні дилеми, пов'язані з дотриманням конфіденційності

У професійній діяльності правника часто виникають етичні дилеми, пов'язані з дотриманням конфіденційності, коли правник опиняється перед складним моральним вибором між конкуруючими цінностями та обов'язками. Розглянемо основні типи таких дилем та можливі підходи до їх вирішення.

1. Конфлікт між обов'язком збереження конфіденційності та запобіганням шкоді:

Одна з найскладніших етичних дилем виникає, коли правник дізнається про наміри клієнта завдати фізичної, фінансової чи іншої шкоди третім особам. З одного боку, правник зобов'язаний зберігати конфіденційність інформації, отриманої від клієнта, з іншого – має моральний обов'язок запобігти шкоді, особливо якщо вона може бути значною.

Підходи до вирішення:

- Спочатку спробувати переконати клієнта відмовитися від шкідливих намірів.

- Оцінити реальність та серйозність загрози, ймовірність її реалізації.

- У разі неможливості запобігти шкоді іншим способом, розглянути можливість мінімально необхідного розголошення інформації компетентним органам.

- Діяти відповідно до положень п. 4 ч. 1 ст. 10 Правил адвокатської етики, які дозволяють розкриття конфіденційної інформації для попередження вчинення злочину.

2. Конфлікт між конфіденційністю та правдивістю:

Дилема виникає, коли клієнт надає правнику інформацію, яка суперечить тому, що було заявлено в суді або перед іншими органами. Правник опиняється перед вибором: зберігати конфіденційність і фактично сприяти введенню суду в оману, або розкрити інформацію і порушити обов'язок конфіденційності.

Підходи до вирішення:

- Переконати клієнта добровільно виправити неправдиві твердження.

- Відмовитися від подальшого представництва клієнта, якщо неможливо продовжувати його без участі в омані суду.

- Уникати особистого підтвердження фактів, які правник вважає неправдивими.

- Використовувати формулювання, які технічно правдиві, але не розкривають конфіденційну інформацію.

3. Конфлікт між інтересами різних клієнтів:

Правник може опинитися в ситуації, коли конфіденційна інформація, отримана від одного клієнта, може бути корисною для іншого клієнта. Це створює конфлікт між обов'язком зберігати конфіденційність щодо першого клієнта та обов'язком діяти в найкращих інтересах другого клієнта.

Підходи до вирішення:

- Запровадити ефективні «інформаційні бар'єри» в юридичній фірмі.

- Отримати інформовану згоду обох клієнтів на продовження представництва.

- У разі неможливості вирішення конфлікту, відмовитися від представництва одного з клієнтів.

- Дотримуватися положень ст. 9 Правил адвокатської етики щодо уникнення конфлікту інтересів.

4. Дилема публічного інтересу:

Правник може дізнатися про інформацію, розголошення якої могло б служити значному суспільному інтересу (наприклад, запобігти екологічній катастрофі, масштабному шахрайству тощо). Виникає конфлікт між обов'язком конфіденційності перед клієнтом та моральним обов'язком перед суспільством.

Підходи до вирішення:

- Оцінити масштаб потенційної суспільної шкоди та її невідворотність.

– Розглянути можливість розкриття інформації на підставі концепції «крайньої необхідності».

– Проконсультуватися з колегами або органами адвокатського самоврядування щодо етичних аспектів ситуації.

– Шукати шляхи вирішення проблеми без прямого розголошення конфіденційної інформації.

5. Дилема посмертної конфіденційності:

Після смерті клієнта можуть виникати ситуації, коли розкриття конфіденційної інформації могло б захистити його репутацію або інтереси спадкоємців. Правник опиняється перед вибором: чи продовжує діяти обов'язок конфіденційності після смерті клієнта.

Підходи до вирішення:

– Враховувати презюмовану волю померлого клієнта.

– Оцінити, чи слугуватиме розкриття інформації інтересам клієнта та його спадкоємців.

– Розглянути можливість отримання дозволу від спадкоємців клієнта.

– Пам'ятати, що за законодавством України адвокатська таємниця не обмежена часом.

6. Технологічні дилеми:

Сучасні технології створюють нові виклики для конфіденційності, коли правник має вирішувати, чи використовувати хмарні сервіси, електронну пошту, месенджери та інші цифрові інструменти для комунікації з клієнтом та зберігання даних.

Підходи до вирішення:

– Оцінити рівень безпеки технологічного рішення.

– Інформувати клієнта про потенційні ризики та отримати його згоду на використання конкретних технологій.

– Впроваджувати додаткові заходи безпеки (шифрування, двофакторну автентифікацію тощо).

– Регулярно оновлювати свої знання щодо технологічних ризиків та методів їх мінімізації.

Загальні принципи вирішення етичних дилем щодо конфіденційності:

– *Пріоритет інтересів клієнта* – за відсутності прямих законодавчих винятків, інтереси клієнта мають першочергове значення.

– *Мінімізація шкоди* – якщо розголошення неминуче, воно має бути обмежене мінімально необхідним обсягом.

– *Консультування* – у складних випадках доцільно консультуватися з колегами або органами професійного самоврядування, не розкриваючи конфіденційної інформації.

– *Інформована згода* – коли можливо, рішення щодо розголошення має прийматися з інформованої згоди клієнта.

– *Документування* – правник має документувати своє рішення та підстави для нього, особливо у випадках розголошення конфіденційної інформації.

Вирішення етичних дилем щодо конфіденційності вимагає від правника не лише знання правових норм, але й розвиненої моральної інтуїції, здатності до критичного мислення та глибокого розуміння цінностей та принципів правничої професії.

6. Захист конфіденційної інформації в цифровому середовищі

У сучасну епоху цифрових технологій захист конфіденційної інформації стикається з новими викликами, що вимагають від правників особливої уваги до питань кібербезпеки та правил поводження з електронними даними. Цифрове середовище створює як нові можливості для ефективної роботи з інформацією, так і нові ризики для її конфіденційності.

Ризики для конфіденційності в цифровому середовищі:

– *Несанкціонований доступ* – можливість отримання доступу до конфіденційної інформації неуповноваженими особами внаслідок хакерських атак, шкідливого програмного забезпечення, викрадення облікових даних тощо.

– *Втрата даних* – випадкове видалення, пошкодження носіїв інформації, збої програмного забезпечення, що можуть призвести до втрати важливих даних клієнта.

– *Ненадійність каналів зв'язку* – незахищені електронні комунікації можуть бути перехоплені, що призведе до витоку конфіденційної інформації.

– *»Хмарні» ризики* – зберігання даних на зовнішніх серверах створює додаткові ризики, пов'язані з можливістю доступу третіх осіб до інформації.

– *Необережне поводження з інформацією* – випадкове надсилання даних не тому адресату, публікація конфіденційних документів у відкритому доступі тощо.

– *Ризики соціальної інженерії* – введення правника в оману з метою отримання конфіденційної інформації через маніпуляції та психологічний вплив.

Правові вимоги до захисту конфіденційної інформації у цифровому середовищі:

– *Закон України «Про захист персональних даних»* – встановлює загальні вимоги до обробки та захисту персональних даних, включаючи їх електронну обробку.

– *Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»* – визначає основні засади захисту інформації в електронних системах.

– *Правила адвокатської етики* – у ст. 10 встановлюють, що у своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний забезпечити розумно необхідний рівень безпеки для збереження і захисту конфіденційної інформації, включаючи електронну.

– *Постанова КМУ від 29.03.2006 № 373 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та*

інформаційно-телекомунікаційних системах» – встановлює технічні вимоги до захисту інформації.

Технічні заходи захисту конфіденційної інформації в цифровому середовищі:

- *Шифрування даних* – використання алгоритмів криптографічного захисту для файлів, дисків, електронної пошти та інших типів даних.

- *Надійна автентифікація* – використання надійних паролів, двофакторної автентифікації, біометричних даних для доступу до інформаційних систем.

- *Безпечні канали зв'язку* – використання захищених протоколів (HTTPS, VPN) для передачі даних мережею.

- *Актуальне програмне забезпечення* – своєчасне оновлення операційних систем, антивірусних програм та іншого програмного забезпечення для усунення відомих вразливостей.

- *Резервне копіювання* – створення регулярних резервних копій даних для запобігання їх втраті внаслідок технічних збоїв або кібератак.

- *Контроль доступу* – обмеження доступу до конфіденційної інформації за принципом «необхідно знати» та налаштування відповідних прав доступу в інформаційних системах.

- *Фізична безпека* – захист приміщень, де зберігаються електронні носії інформації, від несанкціонованого доступу.

Організаційні заходи захисту конфіденційної інформації:

- *Політика інформаційної безпеки* – розробка та впровадження внутрішніх правил поведінки з електронною інформацією.

- *Навчання персоналу* – регулярне інформування працівників про актуальні загрози та методи захисту від них.

- *Облік інформаційних активів* – ведення реєстру електронних документів, баз даних та інших інформаційних ресурсів, що містять конфіденційну інформацію.

- *Внутрішні перевірки* – проведення регулярного аудиту дотримання правил інформаційної безпеки.

- *Реагування на інциденти* – розробка плану дій на випадок порушення конфіденційності інформації.

Особливості захисту конфіденційної інформації при використанні різних цифрових технологій:

- *Електронна пошта* – використання шифрування, перевірка адресатів перед відправленням, використання захищених сервісів електронної пошти.

- *Месенджери* – надання переваги месенджерам з наскрізним шифруванням, регулярне очищення історії повідомлень.

- *Хмарні сервіси* – використання надійних постачальників з прозорою політикою конфіденційності, шифрування даних перед завантаженням до хмари.

- *Мобільні пристрої* – використання блокування екрану, шифрування пам'яті, можливість віддаленого стирання даних.

– *Соціальні мережі* – обережність при публікації будь-якої інформації, що може опосередковано розкрити конфіденційні дані клієнтів.

– *Відеоконференції* – використання захищених платформ, налаштування паролів для доступу, контроль учасників.

Етичні аспекти захисту конфіденційної інформації у цифровому середовищі:

– *Інформована згода клієнта* – клієнт має бути поінформований про способи зберігання та передачі його даних, пов'язані з цим ризики та вжиті заходи безпеки.

– *Пропорційність заходів безпеки* – вибір рівня захисту має відповідати чутливості інформації та потенційним наслідкам її розголошення.

– *Технологічна компетентність* – правник має підтримувати достатній рівень знань про цифрові технології, щоб забезпечити належний захист інформації.

– *Відповідальність за дії третіх осіб* – при залученні зовнішніх технічних спеціалістів або використанні зовнішніх сервісів правник залишається відповідальним за забезпечення конфіденційності.

Захист конфіденційної інформації в цифровому середовищі вимагає комплексного підходу, що поєднує правові, технічні та організаційні заходи. Правник має постійно оновлювати свої знання у сфері інформаційної безпеки та адаптувати практику роботи з електронною інформацією відповідно до актуальних викликів.

7. Відповідальність за порушення вимог щодо збереження професійної таємниці

Порушення вимог щодо збереження професійної таємниці може мати серйозні наслідки як для правника, так і для його клієнта. Українське законодавство передбачає різні види юридичної відповідальності за такі порушення, залежно від виду професійної таємниці, обставин розголошення та наслідків, що настали.

Види відповідальності за порушення професійної таємниці:

1. Дисциплінарна відповідальність:

Для адвокатів. Відповідно до ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», порушення адвокатської таємниці є дисциплінарним проступком адвоката. Можливі дисциплінарні стягнення: попередження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним включенням до Єдиного реєстру адвокатів України відмітки про припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Для суддів. Порушення таємниці нарадчої кімнати або іншої конфіденційної інформації є порушенням суддівської етики та може бути підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності згідно із ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Можливі дисциплінарні стягнення: попередження; догана; сувора догана; подання про

тимчасове (від одного до шести місяців) відсторонення від здійснення правосуддя; подання про переведення судді до суду нижчого рівня; подання про звільнення судді з посади.

Для прокурорів. Відповідно до ст. 43 Закону України «Про прокуратуру», порушення прокурором вимог щодо конфіденційності інформації є підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності. Можливі дисциплінарні стягнення: догана; заборона на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду в органі прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду; звільнення з посади в органах прокуратури.

Для нотаріусів. Відповідно до ст. 12 Закону України «Про нотаріат», порушення нотаріальної таємниці є підставою для анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.

2. Цивільно-правова відповідальність:

– *Відшкодування шкоди:* відповідно до ст. 1166 Цивільного кодексу України, особа, яка завдала шкоди, зобов'язана її відшкодувати. Клієнт, якому завдано майнової або моральної шкоди внаслідок розголошення конфіденційної інформації, може вимагати її відшкодування в судовому порядку.

– *Відшкодування моральної шкоди:* згідно зі ст. 23 Цивільного кодексу України, особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її особистих немайнових прав, зокрема, права на таємницю приватного життя.

– *Визнання правочину недійсним:* розголошення конфіденційної інформації може призвести до визнання недійсними правочинів, укладених з використанням цієї інформації, якщо це порушує права та інтереси сторін.

3. Кримінальна відповідальність:

– *Розголошення адвокатської таємниці:* Хоча КК України не містить спеціальної статті про відповідальність за розголошення адвокатської таємниці, такі дії можуть кваліфікуватися за ст. 182 КК України «Порушення недоторканності приватного життя» або за ст. 232 КК України «Розголошення комерційної або банківської таємниці», якщо розголошена інформація належить до відповідних категорій.

– *Розголошення відомостей досудового розслідування:* ст. 387 КК України передбачає кримінальну відповідальність за розголошення без дозволу прокурора, слідчого або особи, яка провадила оперативно-розшукову діяльність, даних оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування особою, попередженою в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані.

– *Порушення недоторканності приватного життя:* ст. 182 КК України передбачає відповідальність за незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконну зміну такої інформації.

– *Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції:* ст. 163 КК України передбачає відповідальність за

порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер.

– *Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю:* ст. 231 КК України передбачає відповідальність за умисні дії, спрямовані на отримання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, з метою розголошення чи іншого використання цих відомостей.

4. Адміністративна відповідальність:

– *Порушення законодавства про захист персональних даних:* ст. 188-39 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту персональних даних, що може бути застосовано, якщо розголошена конфіденційна інформація містить персональні дані.

– *Порушення законодавства про інформацію:* відповідно до ст. 212-3 КУпАП, порушення права на інформацію та права на звернення, у тому числі тих його положень, що стосуються конфіденційної інформації, тягне за собою накладення штрафу.

Особливості відповідальності за різні види професійної таємниці:

1. Відповідальність за порушення адвокатської таємниці:

– Відповідно до ст. 32 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», дисциплінарне провадження щодо адвоката здійснює кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури за місцем перебування адвоката в Єдиному реєстрі адвокатів України.

– Правила адвокатської етики у ст. 10 визначають, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною умовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, а його порушення підриває довіру до адвокатури в цілому.

– Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури у своїй практиці розглядає порушення адвокатської таємниці як одне з найсерйозніших порушень адвокатської етики, що може призвести до позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю.

2. Відповідальність за порушення судової таємниці:

– Порушення таємниці нарадчої кімнати є підставою для скасування судового рішення в апеляційному або касаційному порядку, що передбачено процесуальними кодексами України.

– Відповідно до ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», порушення таємниці нарадчої кімнати або інформації, що стала відома судді під час розгляду справи у закритому судовому засіданні, є підставою для дисциплінарного провадження щодо судді.

– Розголошення судової таємниці може також стати підставою для відводу судді від розгляду справи, якщо таке розголошення свідчить про його упередженість.

3. Відповідальність за порушення слідчої таємниці:

– Кримінальна відповідальність за ст. 387 КК України настає за розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового

розслідування, якщо особу було попереджено про неприпустимість їх розголошення.

- Для службових осіб органів досудового розслідування та прокуратури передбачено більш суворе покарання за такі дії.

- Якщо розголошення призвело до тяжких наслідків, покарання може включати позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Процедурні аспекти притягнення до відповідальності:

1. Дисциплінарна відповідальність:

- Для адвокатів: дисциплінарне провадження здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури на підставі скарги, яка може бути подана будь-якою особою, якій відомі факти порушення адвокатської таємниці.

- Для суддів: дисциплінарне провадження щодо судді здійснюється Вищою радою правосуддя.

- Для прокурорів: дисциплінарне провадження здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів.

2. Цивільно-правова відповідальність:

- Потерпіла особа має право звернутися до суду з позовом про відшкодування завданої шкоди.

- Позов може включати вимогу про відшкодування як майнової, так і моральної шкоди.

- Розмір відшкодування визначається судом залежно від характеру та наслідків правопорушення.

3. Кримінальна відповідальність:

- Кримінальне провадження здійснюється відповідно до вимог КПК України.

- Для притягнення до кримінальної відповідальності необхідно довести наявність всіх елементів складу злочину.

- Особливості доказування включають необхідність встановлення факту розголошення конфіденційної інформації та наявності шкідливих наслідків (для деяких складів злочинів).

Фактори, що враховуються при визначенні відповідальності:

- Характер розголошеної інформації та її значущість для клієнта або суспільства.

- Наслідки розголошення для клієнта та інших осіб.

- Умисел або необережність правника при розголошенні інформації.

- Наявність законних підстав для розголошення інформації.

- Вжиття правником заходів для мінімізації шкоди після розголошення.

- Попередня дисциплінарна історія правника.

Слід зазначити, що відповідальність за порушення професійної таємниці є важливим інструментом забезпечення належного функціонування правової системи та підтримання довіри суспільства до правничої професії. Разом з тим, важливо, щоб механізми притягнення до відповідальності були

справедливими, прозорими і не створювали надмірного тиску на правників, що може негативно вплинути на їхню незалежність та ефективність.

8. Порівняльний аналіз вимог щодо конфіденційності для різних правничих професій

Різні правничі професії мають спільні ціннісні основи щодо конфіденційності, але відрізняються специфікою вимог, що зумовлено особливостями їхніх функцій у правовій системі. Порівняльний аналіз цих вимог дозволяє краще зрозуміти природу конфіденційності у правничій діяльності та її особливості в різних професійних контекстах.

1. Адвокатська діяльність vs. Суддівська діяльність:

Спільні риси:

– Обидві професії визнають конфіденційність як фундаментальний принцип професійної етики.

– Порушення вимог конфіденційності в обох випадках може призвести до дисциплінарної відповідальності.

– Обидві професії визнають необхідність балансу між конфіденційністю та суспільним інтересом.

Відмінні риси:

– *Спрямованість захисту:* адвокатська таємниця захищає приватні інтереси клієнта, тоді як таємниця нарадчої кімнати захищає публічний інтерес у незалежності та неупередженості судової влади.

– *Межі дії:* адвокатська таємниця не обмежена часом і діє навіть після смерті клієнта, тоді як таємниця нарадчої кімнати обмежена конкретною справою.

– *Суб'єкти розголошення:* адвокат може розголосити конфіденційну інформацію з дозволу клієнта, тоді як суддя не має права розголошувати таємницю нарадчої кімнати за жодних обставин.

– *Публічний аспект:* судова діяльність є переважно публічною, і конфіденційність є винятком, тоді як адвокатська діяльність має презумпцію конфіденційності.

2. Адвокатська діяльність vs. Прокурорська діяльність:

Спільні риси:

– Обидві професії передбачають роботу з чутливою особистою інформацією.

– Обидві професії вимагають дотримання професійної етики та конфіденційності.

– Порушення конфіденційності в обох випадках може мати серйозні наслідки для інтересів осіб, яких стосується інформація.

Відмінні риси:

– *Спрямованість діяльності:* адвокат діє в інтересах клієнта, тоді як прокурор представляє публічний інтерес держави.

– *Об'єкт захисту*: адвокатська таємниця захищає інтереси клієнта, тоді як слідча таємниця захищає інтереси правосуддя та ефективність розслідування.

– *Межі обов'язку*: адвокат має абсолютний обов'язок конфіденційності (за винятком випадків, передбачених законом), тоді як прокурор може розголошувати інформацію, якщо це необхідно для здійснення правосуддя.

– *Відповідальність*: адвокат несе відповідальність перед клієнтом та професійною спільнотою, тоді як прокурор несе відповідальність перед державою та суспільством.

3. Суддівська діяльність vs. Прокурорська діяльність:

Спільні риси:

– Обидві професії виконують публічні функції у сфері правосуддя.

– Обидві професії зобов'язані дотримуватися балансу між прозорістю та конфіденційністю.

– Обидві професії мають доступ до інформації, розголошення якої може зашкодити інтересам правосуддя.

Відмінні риси:

– *Обсяг конфіденційності*: таємниця нарадчої кімнати є абсолютною, тоді як слідча таємниця може бути розголошена з дозволу відповідних посадових осіб.

– *Часові межі*: таємниця нарадчої кімнати зберігається безстроково, тоді як слідча таємниця діє до завершення досудового розслідування або судового розгляду.

– *Правові наслідки порушення*: порушення таємниці нарадчої кімнати є підставою для скасування судового рішення, тоді як порушення слідчої таємниці само по собі не впливає на юридичну силу процесуальних дій.

4. Нотаріальна діяльність vs. Адвокатська діяльність:

Спільні риси:

– Обидві професії мають справу з чутливою особистою та майновою інформацією клієнтів.

– Обидві професії надають правову допомогу, що вимагає довіри клієнта.

– Обидві професії мають законодавчо закріплений обов'язок збереження професійної таємниці.

Відмінні риси:

– *Публічна функція*: нотаріус виконує делеговані державою функції, тоді як адвокат діє виключно в інтересах клієнта.

– *Документальна фіксація*: нотаріальна таємниця стосується переважно документів та фактів нотаріальних дій, тоді як адвокатська таємниця охоплює широкий спектр інформації, включаючи усні повідомлення.

– *Межі розголошення*: нотаріус зобов'язаний надавати інформацію на запит суду, прокуратури, органів слідства у зв'язку з кримінальним провадженням, тоді як адвокат має більш широкий імунітет від витребування інформації.

5. Медіаційна діяльність vs. Адвокатська діяльність:

Спільні риси:

- Обидві професії базуються на довірі клієнта і вимагають конфіденційності для ефективної роботи.
- Обидві професії передбачають роботу з конфліктними ситуаціями та чутливою інформацією.
- Обидві професії мають етичні кодекси, що регулюють питання конфіденційності.

Відмінні риси:

- *Нейтральність*: медіатор зберігає нейтральність щодо сторін конфлікту, тоді як адвокат діє в інтересах свого клієнта.
- *Багатосторонність*: медіатор зобов'язаний зберігати конфіденційність щодо всіх сторін конфлікту, тоді як адвокат має обов'язок конфіденційності перед своїм клієнтом.
- *Договірна основа*: режим конфіденційності в медіації може бути договірним і змінюватися за згодою сторін, тоді як адвокатська таємниця має законодавчо визначений статус.

Загальні тенденції у вимогах щодо конфіденційності:

- *Цифровізація* – всі правничі професії стикаються з викликами захисту конфіденційної інформації в цифровому середовищі, що вимагає адаптації традиційних етичних вимог до нових технологічних реалій.
- *Баланс з прозорістю* – зростаючі суспільні вимоги до прозорості діяльності правників створюють необхідність чіткішого визначення меж конфіденційності.
- *Гармонізація з міжнародними стандартами* – спостерігається тенденція до узгодження українських вимог щодо конфіденційності з міжнародними та європейськими стандартами.
- *Підвищення відповідальності* – посилюється відповідальність за порушення вимог конфіденційності, особливо в контексті захисту персональних даних.
- *Спеціалізація* – з розвитком нових напрямків правничої діяльності (медіація, юридичний консалтинг, compliance тощо) формуються специфічні вимоги до конфіденційності у цих сферах.

Різноманітність вимог щодо конфіденційності для різних правничих професій відображає їхню специфіку та місце в правовій системі. Водночас, спільною для всіх правничих професій є етична основа конфіденційності – повага до приватності особи, професійна чесність та суспільна довіра до правничої професії.